

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Узп1 14/2019
08.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула и Слађане Накић Момировић, чланова већа, са саветником Весном Мраковић, као записничарем, одлучујући поводом одлуке Уставног суда Уж 1791/2017 од 21.06.2009. године, о захтеву Удружења мањинских акционара "АА" а.д., ..., које заступа председник Удружења ББ, за преиспитивање судске одлуке – решења Управног суда – Одељења у Нишу Ув 5/16 од 23. фебруара 2016. године, са противном странком Комисијом за хартије од вредности, у предмету утврђивања обавезе и објављивања понуде за преузимање акција, у нејавној седници већа, одржаној дана 08.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

Захтев се **ОДБИЈА**.

Образложење

Побијаним решењем ставом I диспозитива одбијају се приговори подносиоца захтева Удружења мањинских акционара "АА" из ... и законских наследника пок. ВВ из ..., супруге ГГ и синова ДД и ЂЂ из ..., ЕЕ из ..., ЖЖ из ..., ЗЗ из ... и ИИ из ..., изјављени против решења Управног суда 4 У 2266/12 од 10.12.2015. године. Ставом II диспозитива одбацују се приговори истих подносилаца приговора изјављени против допунског решења о трошковима поступка Управног суда 4 У 2266/12 од 05.01.2016. године. Решењем Управног суда 4 У 2266/12 од 10.12.2015. године одбачене су тужбе подносиоца захтева Удружења мањинских акционара "АА" из ... и ВВ из ..., ЕЕ из ..., ЖЖ из ..., ЗЗ из ... и ИИ из ..., због ћутања управе – недоношења одлуке од стране Комисије за заштиту права по захтеву за утврђење обавезе и објављивање понуде за преузимање акција, а допунским решењем 4 У 2266/12 од 05.01.2016. године обавезани су подносилац захтева Удружење мањинских акционара "АА" из ... и остали подносиоци приговора да заинтересованом лицу "ЈЈ" д.о.о. ..., накнаде трошкове управног спора у износу од 33.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема допунског решења.

У заједничком захтеву који су поднели Удружење мањинских акционара "АА" а.д. ... и ГГ, ЂЂ и ДД, сви из ..., наследници пок. ВВ, ЖЖ из ..., ЗЗ и ИИ, из ..., поднетим због повреде закона и повреде правила поступка, наводи се да је неприхватљиво становиште Управног суда да Комисија за заштиту права није обавезна

да донесе одлуку по захтеву да се обавезе "ЈЈ" д.о.о. ..., КК и ЈЈ из ... да у законском року објави понуду за преузимање акционарског друштва АА1 (раније АА а.д). Предлаже се да суд уважи захтев.

Противна странка Комисија за хартије од вредности у одговору на захтев за преиспитивање судске одлуке је навела да постоји више основа за одбацивање захтева, и то, поред осталих, јер је захтев поднет неблаговремено и од неовлашћеног лица. Наводи да је правилно Управни суд у побијаном решењу применио материјално право и то одредбу члана 8. став 2. тачка 1) Закона о преузимању акционарских друштава из 2006. године и да је правилно нашао да у управном поступку пред Комисијом није утврђено заједничко деловање, односно повезаност правних лица "ЈЈ" д.о.о. и "КК" д.о.о. Предлаже да Врховни касациони суд одбаци захтев, а ако га не одбаци да исти одбије.

Врховни касациони суд је о захтеву Удружења мањинских акционара "АА" а.д. из ... одлучивао у поновном поступку, поводом одлуке Уставног суда Уж-1791/2017 од 21.06.2009. године, којом је, ставом 1. диспозитива, усвојена уставна жалба Удружења мањинских акционара "АА" а.д. и утврђено да је решењем Врховног касационог суда Узп 175/2016 од 09.12.2016. године и Узп 181/2016 од 09.12.2016. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије, ставом 2. диспозитива, поништена су решења Врховног касационог суда Узп 175/2016 од 09.12.2016. године и Узп 181/2016 од 09.12.2016. године и одређено да исти суд донесе нове одлуке о захтеву подносиоца уставне жалбе Удружења мањинских акционара "АА" а.д. за преиспитивање решења Управног суда 4 У 2266/12 од 10.12.2015. године и решења Управног суда – Одељења у Нишу Ув 5/16 од 23. фебруара 2016. године. Истом одлуком ставом 3. диспозитива одбацује се уставна жалба ЂЂ, ДД, ГГ, ЗЗ и ИИ изјављена против решења Врховног касационог суда Узп 175/2016 од 09.12.2016. године и Узп 181/2016 од 09.12.2016. године.

Поступајући по поднетом захтеву Удружења мањинских акционара "АА" а.д., сагласно одлуци Уставног суда Уж-1791/2017 од 21.06.2009. године у делу којим је усвојена уставна жалба подносиоца захтева, поништено решење Врховног касационог суда Узп 181/2016 од 09.12.2016. године и одређено да Врховни касациони суд донесе нову одлуку о захтеву за преиспитивање решења Управног суда – Одељења у Нишу Ув 5/16 од 23. фебруара 2016. године, и испитујући побијано решење у границама захтева, у смислу члана 54. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС" 111/09), Врховни касациони суд је нашао:

Захтев је благовремен, поднет од овлашћеног лица и неоснован.

Одредбама Закона о управним споровима ("Службени гласник РС", број 111/09) прописано је: у којим случајевима је дозвољено подношење захтева за преиспитивање судске одлуке (члан 49); да се када је странка физичко лице, захтев предаје преко пуномоћника из реда адвоката (члан 50. став 2); да се захтев подноси Врховном касационом суду у року од 30 дана од дана достављања странци, односно надлежном јавном тужиоцу одлуке суда против које се захтев подноси (члан 51. став 1); да ће

Врховни касациони суд недозвољен или неблаговремен захтев или захтев који је поднело неовлашћено лице одбацити решењем (члан 53. став 1).

Законом о удружењима ("Службени гласник РС" бр. 51/09 и 99/11-др. закон) прописано је да удружење стиче статус правног лица даном уписа у регистар (члан 4. став 2) и да регистар удружења (у даљем тексту: Регистар) води Агенција за привредне регистре (у даљем тексту: Агенција) (члан 26. став 1).

Полазећи од одредбе члана 51. став 1. Закона о управним споровима, Врховни касациони суд налази да је захтев за преиспитивање судске одлуке поднет благовремено у року прописаном овом одредбом, јер је, како то произлази из списка, захтев поднет Врховном касационом суду дана 08.04.2016. године, а побијано решење је пуномоћнику подносиоца захтева уручено дана 24.03.2016. године.

Врховни касациони суд налази да је захтев подносиоца Удружења мањинских акционара "АА" а.д., који је поднет преко заступника овог удружења, поднет од стране овлашћеног лица. Ово због тога што је подносилац захтева уписом у Регистар удружења који води Агенција за привредне регистре стекао статус правног лица, а одредба члана 50. став 2. Закона о управним споровима која утврђује обавезу предаје захтева преко пуномоћника из реда адвоката односи се само на физичка лица. Према правном схватању Врховног касационог суда, удружење уписано у Регистар удружења код надлежног органа не мора предати захтев за преиспитивање судске одлуке донесене у управном спору преко пуномоћника из реда адвоката, већ то може учинити преко заступника удружења.

Према разлозима побијаног решења, Управни суд налази да је правилно решењем Управног суда 4 У 2266/12 од 10.12.2015. године, одбачена тужба подносиоца захтева Удружења мањинских акционара "АА" а.д. и осталих тужилаца ближе означених у побијаном решењу, поднета због ћутања управе, применом одредбе члана 26. став 1. тачка 4) Закона о управним споровима. Ово јер се у конкретном случају ради о тужби Удружења мањинских акционара "АА" а.д. и тужбама тужилаца ближе означених у побијаном решењу, поднетој због ћутања управе – неодлучивања Комисије за хартије од вредности Републике Србије, о захтеву од 05.04.2011. године у режиму Закона о преузимању акционарских друштава ("Службени гласник РС" бр. 46/06). Управни суд налази да се Закон о преузимању акционарских друштава, сагласно одредби члана 8. став 2. тачка 1), не примењују на трговину акцијама пренетим Акцијском фонду у складу са Законом, као и акцијама Акцијског фонда у складу са Законом о Акцијском фонду, нити је према стању у списима Комисија за хартије од вредности у поступку надзора спроведеном по службеној дужности утврдила заједничко деловање, односно повезаност лица "ЈЈ" д.о.о. и "КК" д.о.о. у смислу одредби чл. 4, 5. и 6. Закона о преузимању акционарских друштава. Стога Управни суд налази да није испуњен услов да Комисија за хартије од вредности по захтеву донесе решење у складу са одредбом члана 42. Закона о преузимању акционарских друштава, због чега не постоји законом прописана обавеза туженог да одговори на захтев тужилаца, па нема ни ћутања управе, због чега су поднете тужбе недопуштене. Оцењујући дозвољеност приговора против допунске одлуке о трошковима решења од 05.01.2016. године, посебно веће Управног суда побијаним

решењем је нашло да приговор треба одбацити јер је допунско решење о трошковима донело веће Управног суда, па приговор против овог решења није дозвољен у смислу члана 27. ст. 1. и 3. Закона о управним споровима.

Оцењујући законитост побијаног решења Врховни касациони суд налази да је решење донето без повреда правила поступка и да није повређен закон.

Одредбама Закона о општем управном поступку ("Службени лист СРЈ" бр. 33/97 и 31/01, "Службени гласник РС" бр. 30/10), било је прописано: да је странка лице по чијем је захтеву покренут поступак или против кога се води поступак или које, ради заштите својих права или правних интереса, има право да учествује у поступку (члан 39); да када се поступак покреће поводом захтева странке, односно по службеној дужности ако је то у интересу странке, а пре доношења решења није потребно спроводити посебан испитни поступак, нити постоје други разлози због којих се не може донети решење без одлагања (решавање претходног питања и др), орган је дужан да донесе решење и достави га странци што пре, а најдоцније у року од једног месеца од дана предаје уредног захтева, односно од дана покретања поступка по службеној дужности, ако посебним законом није одређен краћи рок. У осталим случајевима, када се поступак покреће поводом захтева странке, односно по службеној дужности, ако је то у интересу странке, орган је дужан да донесе решење и достави га странци најдоцније у року од два месеца, ако посебним законом није одређен краћи рок (одредба члана 208. став 1); да ако орган против чијег је решења допуштена жалба не донесе решење и не достави га странци у прописаном року, странка има право на жалбу као да је њен захтев одбијен, а ако жалба није допуштена, странка може непосредно покренути управни спор (члан 208. став 2).

Одредбама Закона о управним споровима прописано је: да тужилац у управном спору може да буде физичко, правно или друго лице, ако сматра да му је управним актом повређено неко право или на закону заснован интерес (члан 11. став 1); да ако другостепени орган, у року од 60 дана од дана пријема жалбе или у законом одређеном краћем року, није донео решење по жалби странке против првостепеног решења, а не донесе га ни у даљем року од седам дана по накнадном захтеву странке поднетом другостепеном органу, странка по истеку тог рока може поднети тужбу због недоношења захтеваног акта (члан 19. став 1); да ако првостепени орган по захтеву странке није у року предвиђеном законом којим се уређује општи управни поступак, донео решење против кога није дозвољена жалба, а не донесе га ни у даљем року од седам дана по накнадном захтеву странке, странка по истеку тог рока може поднети тужбу због недоношења захтеваног акта (члан 19. став 2); да ће судија појединац решењем одбацити тужбу и ако утврди да се управним актом који се тужбом оспорава не дира очигледно у право тужиоца или у његов на закону заснован интерес (члан 11. став 1) (члан 26. став 1. тачка 4)); да против решења судије појединца којим се одбацује тужба по чл. 25. и 26. овог закона подносилац тужбе има право на приговор у року од осам дана од достављања решења, да о приговору из става 1. овог члана одлучује посебно веће суда састављено од троје судија, после одржане усмене јавне расправе, ако је подносилац приговора захтевао одржавање расправе (члан 27. ст. 1. и 2).

Законом о преузимању акционарских друштава ("Службени гласник РС" бр. 46/06) који је био на снази у време подношења предметног захтева Комисији за хартије од вредности уређују се услови и поступак за преузимање акционарских друштава, права и обавезе учесника у поступку преузимања и надзор над спровођењем поступка преузимањем акционарских друштава (члан 1). Одредбом члана 2. наведеног закона одређено је значење које поједини појмови имају у смислу овог закона и сагласно тачки 2) овог члана понуда за преузимање представља јавну понуду упућену свим акционарима циљног друштва за куповину свих акција с правом гласа, уз услове и на начин одређен овим законом, а према тачки 3) понуђач је, између осталих, физичко или правно лице, које је, под условима предвиђеним одредбама овог закона, обавезно да објави понуду за преузимање (обавезна понуда). Одредбе члана 3. Закона о преузимању акционарских друштава садрже општа начела овог закона, којим је поред осталог, утврђено да мањински акционари могу под истим условима као и већински акционари да продају своје акције понуђачу (тачка 2)), да акционари циљног друштва морају бити потпуно, тачно и благовремено обавештени о понуди за преузимање, како би имали довољно времена да исправно оцене понуду, дефиништу своје интересе и донесу одлуку о прихватању или одбијању понуде за преузимање (тачка 3)), да је управа циљног друштва дужна да у току спровођења поступка преузимања поступа у најбољем интересу акционарског циљног друштва (тачка 4)), да су понуђач и циљно друштво дужни да поступак преузимања спроведу у најкраћем могућем року, како циљно друштво не би дуже времена од оправданог било спречено у свом пословању (тачка 5)).

Према одредбама члана 13. Закона о преузимању акционарских друштава, понуђач је обавезан да у року од једног радног дана од дана настанка обавезе преузимања поднесе Комисији захтев за одобрење објављивања понуде за преузимање, саму понуду, скраћени текст понуде, текст обавештења о намери за преузимање и исправе из члана 20. став 2. овог закона (став 1), а Комисија ће о захтеву из става 1. овог члана донети решење у року од два радна дана од дана пријема уредног захтева, и о томе обавестити Централни регистар (став 2). Одредбом члана 42. став 1. Закона прописано је да ако лице које је обавезно да објави понуду за преузимање то не учини у законском року, Комисија ће решењем утврдити постојање његове обавезе објављивања понуде за преузимање и наложити му, уколико нема средства потребна за спровођење поступка преузимања, да прода одговарајући број акција у року од три месеца од дана пријема решења, тако да укупан број његових акција не прелази 25% од укупног броја акција с правом гласа циљног друштва. Наведено решење Комисије је дужно да достави понуђачу, циљном друштву, акционарима преко циљног друштва, Централном регистру и организованом тржишту на коме се тргује акцијама циљног друштва. Према одредби члана 43. истог закона, акти које доноси Комисија су коначни (став 1) и против аката Комисије незадовољна страна може покренути управни спор (став 2).

Полазећи од наведених одредаба Врховни касациони суд налази да (а такво је правно становиште заузео и Уставни суд у одлуци Уж 1182/2009 од 24.11.2011. године), акционар друштва чије се акције преузимају, има правни интерес да понуђач објави понуду за преузимање у року предвиђеном законом, из ког разлога има и право да учествује у поступку пред Комисијом за заштиту права који се води на основу

цитираног члана 42. Закона о преузимању акционарских друштава. Ово из разлога јер се поступак који се пред Комисијом води на основу члана 42. Закона о преузимању акционарских друштава покреће по службеној дужности, али се води првенствено у интересу акционара циљног друштва, због чега акционар циљног друштва у овом поступку, у складу са одредбом члана 39. Закона о општем управном поступку, има својство странке. У случају да Комисија не поступи у складу са одредбом члана 42. Закона о преузимању акционарских друштава, акционар циљног друштва је овлашћен да захтева од Комисије доношење решења којим се утврђује обавеза понуђача да објави понуду, из ког разлога је у складу са одредбом члана 208. став 2. Закона о општем управном поступку легитимисан за подношење тужбе због ћутања управе у случају када Комисија не донесе решење у смислу члана 42. став 1. Закона о преузимању акционарских друштава.

С обзиром да подносилац захтева Удружење мањинских акционара "АА" а.д. нема статус акционара друштва чије се акције преузимају, то се поступак из члана 42. Закона о преузимању акционарских друштава, који се покреће по службеној дужности, не води у његовом интересу, већ у интересу акционара, из ког разлога (и у ситуацији када су испуњени прописани услови да се води овај поступак) није овлашћен да захтева од Комисије доношење решења којим се утврђује обавеза понуђача да објави понуду и нема својство странке у овом управном поступку. Из наведених разлога подносилац захтева није легитимисан за подношење тужбе због ћутања управе због неодлучивања Комисије за заштиту права по захтеву да Комисија донесе решење којим, на основу одредбе члана 42. Закона о преузимању акционарских друштава, утврђује постојање обавезе објављивања понуде за преузимање циљног друштва,

С обзиром на изнето, Врховни касациони суд налази да је правилно побијаним решењем одбијен приговор подносиоца захтева - Удружење мањинских акционара "АА" из ... изјављен против решења Управног суда број 4 У 2266/12 од 10.12.2015. године, јер је овим решењем правилно одбачена тужба подносиоца захтева на основу одредбе члана 26. став 1. тачка 4) Закона о управним споровима. Такође је правилно побијаним решењем одбачен и приговор против допунског решења од 05.01.2016. године којим је одлучено о трошковима поступка, из разлога датих у побијаном решењу које као правилне прихвата и овај суд.

Врховни касациони суд налази да су из наведених разлога без утицаја сви наводи захтева на другачију одлуку о законитости побијаног решења.

Са изнетих разлога Врховни касациони суд је, на основу одредбе члана 55. став 1. Закона о управним споровима, одлучио као у диспозитиву пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У ВРХОВНОМ КАСАЦИОНОМ СУДУ
дана 08.11.2019. године, Узп1 14/2019

Записничар,
Весна Мраковић,с.р.

Председник већа – судија,
Катарина Манојловић Андрић,с.р.

За тачност отправка

Управитель писарнице
Марина Антонић